

HET BETOOG Kritische zin ontbreekt nu de overheid van sfeer van onrust creëert rond dreiging terroristische aanslagen

Angst is een slechte raadgever

door **Harald Merkelbach**

De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid laat weten dat „de kans op een aanslag in Nederland of op Nederlandse belangen in het buitenland substantieel blijft”.

Wat betekent zo'n mededeling? Is het zoiets als zeggen dat we ergens in de nabije of verre toekomst, hier of elders, misschien iets ergs of minder ergs gaan beleven?

Dat zou een onzinnige waarschuwing zijn, die niet past bij het gezag van de Nationaal Coördinator. Daarom zullen de meeste burgers zijn aankondiging serieus nemen en er een gevoel van verontrusting aan overhouden.

En misschien dat ze dan weer opgelucht zijn, als ze in de krant lezen dat de Koninklijke Marechaussee op Schiphol slimme camera's gaat inzetten.

De camera's zien of reizigers snode plannen hebben. Dat is althans wat het bedrijf zegt dat de camera's le-

vert. De camera's zijn 'enorm innovatief' en worden aangestuurd door QVI-software, die op basis van het DARPA-project is ontwikkeld.

Het klinkt onbegrijpelijk, maar gek genoeg is het precies dat wat ons geruststelt. Hier is over nagedacht, denken we.

Maar angst is een slechte raadgever. Hij berooft ons van onze kritische

*Burger is gerust als hij
leest dat op Schiphol
camera's ingezet worden.*

zin. Ook in het nieuws - niet hier, maar in Engeland deze zomer des te meer - was de rechtszaak tegen het echtpaar Samuel en Joan Tree. Hun zaak illustreert mijn punt. De echtelieden bouwden een 'totaal uniek' apparaat, de Alpha 6, dat in staat is op vijfhonderd meter afstand explosieven te detecteren.

Het apparaat bestaat uit een antenne en een kastje. Aangestuurd door statische energie, herkent het kastje de moleculaire signatuur van explosieven en slaat alarm als er een terrorist in de buurt is.

Dat leek de politiediensten in Thailand, Afghanistan, Egypte, en Irak wel wat. Geholpen door de Engelse ambassades gingen de Alpha's als warme broodjes over de toonbank. In Thailand was de politie - die zo'n 480 apparaten aanschafte - reuze enthousiast. Dankzij de Alpha's zouden er in dat land 70 procent meer boeven zijn gevangen. Snuffelhonden zouden overbodig zijn geworden.

Ook bij wegblokkades in Irak, hotels in Egypte, en vliegvelden in Afghanistan worden de Alpha's tot op de dag van vandaag ingezet. Vroeg iemand naar het binnenwerk van het kastje, dan waren Samuel en Joan Tree altijd resoluut. In het apparaat kijken, kon niet, mocht niet. Er zat gevoelige apparatuur in en je wilt niet dat geheime technologie zomaar op straat komt

te liggen. Klonk overtuigend. Totdat een technicus van de Britse geheime dienst de stoute schoenen aantrok, de kast openmaakte en vaststelde dat er wat kunststoffen buisjes met een marktwaarde van nog geen 10 euro in zaten. Maar toen hadden de Trees inmiddels al ettelijke miljoenen verdiend aan hun fopdoos. Deze zomer werden ze wegens oplichting veroor-

*Criminelen smeren
veiligheidsdiensten
'nieuwe' technologie aan.*

deeld. Samuel en Joan Tree zijn een voorbeeld van hoe angst voor terroristen commercieel kan worden uitgebuit.

Ze behoren tot de criminele flank van een business die weet dat het makkelijk is om veiligheidsdiensten 'nieuwe' technologie aan te smeren. Voor de hand liggende vra-

gen worden zelden gesteld. Want de veiligheidsdiensten op hun beurt zijn maar wat blij dat zij het publiek gerust kunnen stellen met verwijzingen naar een vaag, maar tof apparaat.

Een substantiële dreiging, maar wel slimme camera's op Schiphol dus. Camera's die kwade bedoelingen van mensen kunnen meten. Hoe doen ze dat dan? En door wie zijn die camera's getest en hoe effectief waren ze? En wat kosten ze? Hoeveel extra agenten kun je daarvoor rond laten lopen?

Kijk, dat gewone burgers in een door de overheid gecreëerde sfeer van onrust vergeten om zulke vragen te stellen, valt te begrijpen. Maar daarvoor hebben we juist volksvertegenwoordigers: om kritisch te blijven. Van die kritische zin hebben we tot nu toe weinig gezien.

Harald Merkelbach is hoogleraar psychologie aan de Universiteit Maastricht